

7. Юферова Т. И. Поведение аффективных детей в конфликтных ситуациях / Т. И. Юферова // Вопросы психологии. – 2005. – № 2. – С. 113-123.

Abstract

The article analyzes the psychological characteristics of interpersonal conflicts in student kolyktyvi and the ways of preventing and resolving interpersonal conflicts among students.

Keywords: *conflict, interpersonal conflict, intrapersonal conflict.*

УДК 378.015.31:[316.42:78]

Коробецька С. Ю.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Статтю присвячено актуальній проблемі патріотичного виховання студентів засобами музичного мистецтва. Висвітлено питання організації та проведення волонтерських концертів за участю студентів для поранених бійців у військовому шпиталі.

Ключові слова: *патріотизм, волонтерська діяльність, українська народна пісня, концерт.*

На сучасному етапі становлення державності в Україні та вирішення гострих політичних, економічних та військових проблем важливою є проблема патріотичного виховання молоді, становлення справжнього громадянина-патріота своєї країни. Виховання патріотизму у студентської молоді є актуальним завданням сучасної педагогіки, адже суспільні процеси, що відбуваються в країні, спонукають до чіткого визначення власного ставлення до них кожного громадянина України.

Студентська молодь визначатиме в майбутньому історію власної країни, від патріотизму кожної молодої людини залежить її відданість національним інтересам країни.

Як зазначає В. Чернова, “у сучасному українському науковому дискурсі поняття патріотизму має широкий спектр тлумачень, що відбиває інтегральну природу самого явища” [3, с. 233]. Зокрема, одним з аспектів є “любов до батьківщини, відповідальність за її долю і готовність служити її інтересам, а в разі потреби самовіддано боронити здобутки свого народу” [2, с. 471]. На нашу думку, у контексті теми статті, можна виокремити смислове “ядро” поняття патріотизму, що полягає у вихованні, передусім, почуття любові до Батьківщини, відданості українському народові, в успадкуванні його найкращих культурних традицій. Підґрунтям цих якостей служить формування у молоді системи світогляду як результату засвоєння нею культурних традицій, історії та звичаїв власного народу. Музичне мистецтво є одним з джерел формування культурного тезаурусу молодої людини. Особливо це стосується студентів вузів мистецтв, які професійно навчаються музиці.

Слід відзначити, що політичні та військові події останніх років зумовили створення сприятливого підґрунтя для зростання патріотизму у молоді та студентства. Трагічні події Майдану, війна на Донбасі не можуть залишити осторонь будь-яку людину, а тим більше молодь, яка бере безпосередню участь у цих подіях. В умовах стихійного руху громадян України народилася нова форма суспільно-патріотичної діяльності, спрямована на допомогу українським військовим, – це волонтерство. Бере участь в ній і студентська молодь.

Яскравими заходами волонтерської діяльності студентів Інституту мистецтв НПУ ім. М. П. Драгоманова стали концерти для поранених бійців у Центральному військовому шпиталі м. Києва, організовані кафедрою теорії та історії музики. Ідея концертів для поранених військових народилася в умовах, коли відчувалася потреба долучитися до благодійної справи допомогти пораненим, які прибули із зони бойових дій на лікування, донести живильну силу музики до їхніх сердець. Фактично, ці концерти стали музично-терапевтичними сеансами для хворих бійців. З іншого

ж боку, концерти у шпиталі перетворилися для студентів на справжні уроки патріотизму, а спілкування з очевидцями трагічних подій залишиться у молодих душах на все життя.

Програми концертів склалися студентами під керівництвом викладачів. Потрібно було підібрати відповідний музичний репертуар, вибудувати драматургічну спрямованість кожного концерту, вибрати кульмінаційну пісню, зберегти контрастне чергування музичних номерів за їхнім образним змістом та жанрами, зробити інструментальні та літературні вставки у вигляді віршів, зіставити сольні виступи з ансамблевими номерами тощо. Звичайно, що основою концертів стало виконання студентами українських народних пісень різних жанрів. Саме українська пісня є джерелом багатоговікового духовного досвіду українського народу, скарбницею високих моральних та емоційних почуттів.

Найбільш патріотичними і оптимістичними піснями у концертах не випадково обиралися народні козацькі пісні, які несли заряд бадьорості, емоційної піднесеності, згуртованості. Герой цих пісень – запорізький козак, улюбленець українського народу, ідеал захисника рідної землі, якому притаманні найвищі духовні якості, такі як мужність, героїзм, готовність віддати життя за свою Вітчизну. Отже, у козацьких піснях яскраво втілювалися патріотичні почуття українського народу. Такі пісні у виконанні студентів, як “Розпрягайте, хлопці, коней”, “Іхав козак містом” стали яскравими драматургічними вершинами концертів.

Емоційно контрастним полюсом до них було виконання пісень інших жанрів – жартівливих та ліричних, наприклад, “Казав мені батько”, “Ой, у саду, саду”, “Гай зелененький”, “Ой, казала мені мати” тощо.

Для поранених з діагнозом “посттравматичний стресовий розлад” народна пісня - кращі ліки, ніж заспокійливі пігулки. Адже психічний стан бійців був досить важкий – вони замкнуті у собі, похмурі, сумні. Це було видно й відчутно одразу. Аж десь після третьої пісні почали потроху посміхатися й навіть кричати “класно!”. І дівчата теж відчули підтримку, стали розкутішими, артистичними. Завершився концерт козацькою піснею про Марусю (“Розпрягайте, хлопці, коней”), яку співали вже хором майже усі бійці. Це був цілющий бальзам на їхні душі.

Інший концерт студентів-ентузіастів Інституту мистецтв у Центральному військовому шпиталі на Печерську відбувся у відділенні психіатрії, де також лікуються бійці із діагнозом “посттравматичний стресовий розлад”. Цього разу концертна програма була більш різноманітною: поряд із сольним виконанням жартівливих народних пісень Боднар Мар’яною та Ковбою Юлією, прозвучали інструментальні твори, а також у супроводі бандури українська народна пісня “Там, де Ятрань круто в’ється” у виконанні Котляра Богдана. В цій пісні йдеться про любов козака до волі. Оксамитовий чистий тембр голосу співака, його емоційно виразне виконання надовго запам’ятаються слухачам.

Ярослав Яремчук блискуче виконав на акордеоні знамениту віртуозну п’єсу німецького композитора А. Фоссена “Карусель”, яка отримала жваві оплески бійців. Дуже проникливо й виразно прозвучали ліричні українські “Чом, чом не прийшов” та “Ой, казала мені мати” у виконанні магістранта Анастасії Кунанець.

На завершення гуртом виконали усім відому “Червону руту”, яку дружно підхопили й хлопці, Кульмінацією концерту на цей раз стало виконання козацької пісні “Іхав козак містом” – слухали й співали усі, навіть нянечки, які вже запрошували бійців вечеряти. Наприкінці концерту бійці отримали подвійне задоволення: і від пісень, і від запаху вечері, яка чекала на них поруч у їдальні.

Усі виконавці виявили себе справжніми музикантами-професіоналами, грамотно вибудували програми концертів, де пісні чергувалися з патріотичними та ліричними віршами, виступали невимушено й артистично. Звучання українських народних пісень гармонійно поєдналося з національним вбранням виконавців, з барвистими святковими вишиванками.

Після концерту головний лікар відділення подякував студентам за виступи, підтвердив важливість таких музично-терапевтичних ліків у реабілітації поранених та домовилися про наступні зустрічі.

Користь від концертів була обопільною: поранені бійці одержали насолоду від сприйняття живильної музики, а студенти здобули досвід концертування, усвідомлення важливості волонтерської діяльності, можливість творчої самореалізації.

Отже, важливим у вирішенні проблеми патріотичного виховання студентів є комплексний підхід. Поєднання патріотичного змісту музичного репертуару концертів з ситуацією безпосереднього спілкування студентів з учасниками бойових подій на Донбасі, а також виконання самими студентами українських народних пісень – усе це створює найбільш ефективні умови для виховання у студентів патріотичних почуттів.

Використана література:

1. *Побережна Г. І, Щериця Т. В.* Українська народна пісня : навчально-методичний посібник / Г. І. Побережна, Т. В. Щериця. – К. : Вища школа, 2006. – 151 с.
2. *Скуратівський В.* Патріотизм : філософський енциклопедичний словник / В. Скуратівський. – К. : Абрис, 2002. – 750 с.
3. *Чернова В.* Проблема патріотизму в сучасному науковому дискурсі / В. Чернова // Військово-науковий вісник. – Львів : АСВ, 2011. – Вип. 15. – С. 228-238.

Abstract

This article's main problem is the students patriotic education through musical art. The article shows how organization and students participation in volunteer concerts helps to rehabilitate the wounded soldiers in military hospital.

Keywords: *patriotism, volunteer activity, Ukrainian folk song, concert.*

УДК 371.32.911

Крим Н. В.

ПІДРУЧНИК ГЕОГРАФІЇ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО І КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ

У роботі висвітлено мету і характерні якісні ознаки підручника з географії, що відповідає засадам особистісно зорієнтованого та компетентнісного навчання.

Ключові слова: *підручник географії, особистісно зорієнтоване навчання, компетентнісне навчання, географічні компетенції.*

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти ґрунтується на засадах особистісно-зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів, що реалізовані в освітніх галузях і відображені в результативних складових змісту базової і повної загальної середньої освіти. Усі підходи тісно пов'язані між собою. Особистісно зорієнтований є “парадигмальним, стратегічним”, компетентнісний впливає з діяльнісного і “є тактичним втіленням особистісно зорієнтованого”, оскільки “має більш конкретний характер” [6, с. 311].

Особистіснозорієнтований підхід до навчання забезпечує розвиток академічних, соціокультурних, соціально-психологічних та інших здібностей учнів.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок учня, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища [3].

На думку сучасних педагогів, саме набуття життєво важливих компетентностей може дати людині можливості орієнтуватись у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобутті освіти. Компетентнісно орієнтований підхід до формування змісту освіти став новим концептуальним орієнтиром шкіл [5, с. 6]. Переважна більшість освітян-науковців і педагогів-практиків переконані, що навчання сучасної учнівської молоді